

Human Papilloma Virüsü (HPV) Bilgi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Human Papilloma Virüsü (HPV) Bilgi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23075>

Özet

Human Papilloma Virüsü (HPV) Bilgi Ölçeği (HPV-BÖ), Human Papilloma Virüsü (HPV) enfeksiyonu, bulaşma yolları, korunma yöntemleri ve tarama testleri hakkında bireylerin bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla Türkçe'ye uyarlanmış bir araçtır. Ölçek, Feyza Demir tarafından 2019 yılında Sağlık Bilimleri Üniversitesi'nde yürütülen yüksek lisans tezi kapsamında geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları tamamlanarak kullanıma sunulmuştur. Toplam 33 maddeden ve dört alt boyuttan oluşan bu ölçek, bilgi düzeyini doğru/yanlış cevaplar üzerinden değerlendirilen bir yapıya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

HPV, Human Papilloma Virüsü, Bilgi Düzeyi, HPV Aşısı, Tarama Testi, Psikometrik Ölçek, Uyarlama.

Yazarlar

Feyza Demir

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin **Human Papilloma Virüsü (HPV)** enfeksiyonu, bulaşma yolları, risk faktörleri, korunma yöntemleri (aşı dahil) ve özellikle servikal kanser taramasına yönelik uygulanan **Pap Smear** ve **HPV DNA** testleri gibi tarama prosedürleri hakkındaki mevcut bilgi düzeylerini objektif bir şekilde belirlemektir.

Bu ölçek, sağlık eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede, bilgi eksikliklerini tespit etmede ve toplumsal farkındalık çalışmaları için planlanmasında önemli bir araç olarak hizmet vermektedir.

Yapı

Ölçek, sağlık psikolojisi ve halk sağlığı alanında kritik öneme sahip olan **HPV**'ye dair bilimsel yapıya, yani bilgi düzeyini ölçmeyi hedeflemektedir. Bu yapı, dört temel faktör altında toplanmıştır. Öçekten alınan yüksek puanlar, ilgili konulardaki bilgi düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Ölçek, 33 madde ve 4 alt boyuttan oluşur. Maddeler, katılımcıların bilgi seviyesini belirlemek üzere tasarlanmıştır ve puanlama, doğru cevap sayısına göre yapılır.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal Geçerlik çalışmaları, **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ile incelenmiştir. Bu analizde, toplam açıklanan varyans değeri ile yapılan ölçülmek istenen özelliği ne derecede açıkladığı ortaya konulmuştur.

Geçerlik sürecinde, faktörlerin daha anlamlı ve yorumlanabilir hale getirilmesi amacıyla faktör rotasyonları (döndürme) gerçekleştirilmiştir. Çünkü tür faktör döndürme yöntemi bulunmaktadır: Dik (ortogonal) döndürme ve Eşik (oblique) döndürme yöntemleri. Uygulamada en sık kullanılan dik döndürme yöntemi olan **Varimaks** yöntemi kullanılarak faktörlerin netleştirilmesi sağlanmıştır.

Güvenirlik

Çıktı tutarlılık analizleri, güvenilirlik katsayısının hesaplanması yoluyla gerçekleştirilmiştir. HPV Bilgi Ölçeği (HPV-BÖ), katılımcı cevapları ya "doğru" ya da "yanlış" olduğu ikili veri yapısına sahip bir bilgi testidir.

Bu tür ikili veri yapılarındaki ölçeklerde (doğru-yanlış, evet-hayır gibi) hesaplanan Cronbach α değeri, **KR-20 katsayısı**na (Kuder-Richardson Formülü 20) eşit olmaktadır. Bu nedenle iç tutarlılığın güvenilirliğini belirlemek için **Cronbach α** güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Bu yöntem, ölçekteki tüm maddelerin aynı değeri ölçtüğü varsayımına dayanır.

Orijinal ölçeğin 29 maddesi için hesaplanan **Cronbach α** değeri 0,83 olarak bildirilmiştir. Bu değer, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Güvenirlik katsayısının yüksek olması, ölçeğin tutarlı sonuçlar verdiğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Yapılan Faktör Analizi çalışmaları sonucunda ölçek, toplam 33 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu faktörler, **HPV** hakkındaki bilgi alanları sistematik olarak ayrılmaktadır:

1. Faktör: Genel HPV Bilgisi (16 Madde): 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 16. maddeler bu alt boyutu oluşturur. Maddeler, HPV risk faktörleri, bulaşma yolu, korunma yöntemleri ve HPV enfeksiyonu tedavisine ilişkin genel bilgi soruları içerir. Alınabilecek toplam puan 0-16 aralığında değişir. Yüksek puan, genel HPV bilgisinin yüksek olduğunu yansıtır.

2. Faktör: HPV Tarama Testi Bilgisi (6 Madde): 17, 18, 19, 20, 21 ve 22. maddeler ölçeğin ikinci alt boyutudur. Bu maddeler, servikal kanser taramasına yönelik yapılan **Pap Smear** ve **HPV DNA** testine ilişkin bilgi soruları kapsamaktadır. Bu alt boyuttan alınabilecek toplam puan 0-6 aralığında değişmektedir. Yüksek puanlar, HPV tarama testlerine ilişkin bilginin yüksek düzeyde olduğunu gösterir.

3. Faktör: Genel HPV A?? Bilgisi (5 Madde): 23, 24, 25, 26 ve 27. maddeler üçüncü alt boyutu olmaktadır. Bu maddeler, HPV enfeksiyonu ve ilgili hastalıkların önlenmesine yönelik uygulanan HPV a??lar??n??n koruyuculu?uyla ilgili bilgi sorular?ndan olmaktadır. Puan aral??? 0-5'tir ve alınan yüksek puanlar, HPV a??s??n??n koruyuculu?u hakk?ndaki genel bilginin yüksek oldu?unu yansıtır.

4. Faktör: Mevcut HPV A??lama Program?na Yönelik Bilgi (6 Madde): 28, 29, 30, 31, 32 ve 33. maddeler son alt boyutu olmaktadır. Bu maddeler; HPV a??lar??n??n kimlere, hangi ya? aral???nda ve kaç doz uygulanmas?yla ilgili bilgi sorular?? içerir. Toplam puan 0-6 aras?nda de?ir ve yüksek puanlar, HPV a??s??n??n uygulanmas? ile ilgili ko?ullar hakk?ndaki bilginin yüksek oldu?unu ortaya koyar.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 33 madde, 4 Faktör. Temelde ikili (Do?ru/Yanl??) bilgi testi olarak tasarlanm??tır. Ancak derecelendirme k??sm?nda 5'li Likert derecelendirmesi de belirtilmiştir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Türkiye popülasyonu üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yapılm??tır.

Ya? Grubu: Yeti?kin ve genç yeti?kin popülasyon (Tez çal??mas? hedef kitlesi).

Popülasyon Detaylar?: Sa?lık Bilimleri Üniversitesi'nde yürütülen yüksek lisans tezine dayanmaktadır.

Test Metodolojisi: Ölçek maddelerine verilen cevaplar, do?ru ve yanl?? olarak puanlanır. Alt boyut puanlar?, do?ru cevap say?s??n??n toplanmas?yla elde edilir. Derecelendirme seçenekleri ise ?u ?ekildedir: "(1) kesinlikle kat?lm?yorum", (2) "kat?lm?yorum", (3) "karars?z?m", (4) "kat?lm?yorum" ve (5) "kesinlikle kat?lm?yorum".

Anahtar Kelimeler

Varimaks, ?ç Tutarl??k, KR-20, Sa?lık Bilgisi, Psikometri, Sa?lık E?itimi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Feyza Demir

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?

İletişim Adresi: feyzademirr@gmail.com

Ölçüler, Ücret ve Test Yeri

Test Yeri: 2019 (Uyarlama çalışması tamamlanmış mı?)

Ölçüler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı veya adaptasyonu için sorumlu yazar Feyza Demir ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Demir, F. (2019). *Human papilloma virüsü (HPV) bilgi ölçeğinin türkçe geçerlik ve güvenirliği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul.

Tezin tam metnine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: human-papilloma-virusu-hpv-bilgi-olcegi-toad.pdf

Human Papilloma Virüsü (HPV) Bilgi Ölçeği Maddeleri

ölçek 33 madde 4 faktörden oluşmaktadır

1. Faktör: Genel HPV bilgisi: 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. ve 16. maddeler ölçeğin ilk alt boyutunu oluşturmaktadır. Ölçeğin birinci alt boyutunda yer alan 16 maddede; HPV risk faktörleri, bulaşma yolu, korunma yöntemleri, HPV enfeksiyonu tedavisine ilişkin genel bilgi soruları yer almaktadır. Bu alt boyuttan alınabilecek toplam puan 0-16 arasında değişmektedir ve alınan yüksek puanlar HPV genel bilgisinin yüksek olduğunu göstermektedir.

2. Faktör: Mevcut HPV aşılama programına yönelik bilgi: 28., 29., 30., 31., 32. ve 33. maddeler ölçeğin son boyutunu oluşturmaktadır. Ölçeğin dördüncü boyutunda yer alan altı maddede; HPV aşıların kimlere, hangi yaş aralığında ve kaç doz uygulanmasıyla ilgili bilgi soruları yer almaktadır. Bu alt boyuttan alınabilecek toplam puan 0-6 arasında değişmektedir ve alınan yüksek puanlar HPV aşılarının uygulanması ile ilgili konular hakkındaki bilginin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

3. Faktör: Genel HPV aşı bilgisi: 23., 24., 25., 26. ve 27. maddeler ölçeğin üçüncü alt boyutudur. Üçüncü alt boyutta yer alan beş madde; HPV enfeksiyonu ve ilgili hastalıkların önlenmesine yönelik uygulanan HPV aşıların koruyuculuğuyla ilgili bilgi sorularından oluşmaktadır. Bu alt boyuttan alınabilecek toplam puan 0-5 arasında değişmektedir ve alınan yüksek puanlar HPV aşılarının koruyuculuğu hakkındaki genel bilginin yüksek olduğunu göstermektedir.

4.Faktör: HPV tarama testi bilgisi: 17., 18., 19., 20., 21., 22. maddeler ölçeğin ikinci alt boyutunu oluşturmaktadır. İkinci alt boyutta yer alan altı madde; servikal kanser taramasına yönelik yapılan pap smear ve HPV DNA testine ilişkin bilgi soruları yer almaktadır. Bu alt boyuttan alınabilecek toplam puan 0-6 arasında değişmektedir. Bu alt boyuttan alınan yüksek puanlar HPV tarama testlerine ilişkin bilginin yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM